

Punëtorja III-5. Dele e zezë

Materialet:

- një fletë me të shkruar: PAJTOHEM
- një fletë me të shkruar: NUK PAJTOHEM
- shirit ngjites
- dërrasë e zezë dhe shkumës
- materiale për aktivitetin hyrës dhe/ose përfundimtar

Aktiviteti kryesor 1

Të gjithë ulen në një rreth dhe imagjinojnë se janë një klasë e zakonshme që gjatë pushimit të madh po debaton nëse e gjithë klasa duhet të ikë nga ora në vijim. Një vullnetar (dikush ndër më me ndikim në klasë) kërkohet të marrë rolin e iniciatorit dhe të përpiqet të bindë shokët e klasës që të ikin nga ora. Në veçanti, atij/asaj i thuhet të përdorë një sërë taktikash për të fituar mbi të tjerët (për shembull, ai/ajo mund t'u premtojë atyre diçka, mund t'i frikësojë, etj.).

Pas një maksimumi pesë minutash bindjeje, grupit i thuhet se iniciatori di të jetë i mirë me të tjerët kur ata bëjnë siç u thotë ai, por di gjithashtu të jetë shumë i keq me të tjerët kur ata nuk e dëgjojnë.

Pas disa minutash bindje, aktiviteti ndërpritet pavarësisht se çfarë ra dakord grupi.

Diskutimi 1

1. A ka pasur raste kur nuk jeni dakord me atë që ju thoshte iniciatori, por prapë pranuat të bënit siç ju tha ai? Pse?
2. Si u përpoq t'ju bindte? Me çfarë u shërbye?

Përfundimi

Ndonjëherë ne veprojmë sipas asaj që të tjerët na thonë ose kërkojnë nga ne, edhe pse nuk jemi aspak dakord me të.

Ndonjëherë të tjerët janë këmbëngulës në kërkesat e tyre për të marrë diçka nga ne, pavarësisht nëse ne e dëshirojmë atë. Në të njëjtën kohë, kur ushtrohet presion, përdoren taktika të ndryshme: nga premtimet për të dhënë diçka, deri te shantazhet e ndryshme (do të na marrin diçka, nuk do të na japin diçka, do të na bëjnë diçka, do të thonë diçka. për ne për të tjerët, etj.).

Aktiviteti kryesor 2

Në tabelë shkruhet fjalia e mëposhtme: "Më mirë të pajtohesh me të tjerët sesa të quhesh "dele e zezë!". Nxënësit, varësisht nëse janë dakord me deklaratën, qëndrojnë në njërin skaj të dhomës ku është ngjitur një fletë ku shkruhet: "Nuk pajtohem", ose në skajin

tjetër të dhomës ku një fletë letre vendoset në të cilën shkruhet: "pajtohem". Dikush mund të qëndrojë gjithashtu në mes nëse ata pajtohen dhe nuk pajtohen në mënyrë të barabartë me deklaratën, ose mund të qëndrojnë diku më afër ose më larg nga njëri ose tjetri skaj, varësisht nga shkalla në të cilën ata pajtohen ose nuk pajtohen me deklaratën.

Pasi të gjithë janë pozicionuar, mësimdhënësi u jep fjalën dy-tre nxënësve që qëndrojnë në fund: "Pajtohem /Jam dakord". Pasi dëgjohen argumentet e këtyre nxënësve, fjala u jepet dy-tre nxënësve që u ndalën në fund: "Nuk jam dakord" dhe në fund, fjala u jepet një ose dy nxënësve që u ndalën diku në mes. Nëse është e nevojshme, mësimdhënësi mund t'u japë sërish fjalën nxënësve që janë pozicionuar në skajet e tjera.

Më parë, mësimdhënësi u thekson nxënësve që në fillim se gjatë paraqitjes së argumenteve, secili mund të ndryshojë pozicionin e tij (vendi ku ka qëndruar) nëse ndryshon qëndrim. Nëse dikush e bën këtë, atij/asaj i jepet fjala për të shpjeguar veprimin e tij/saj.

Diskutimi 2

1. Po sikur të ishim gjithmonë dakord me të tjerët? A ka ndonjë problem me këtë?
2. A është e dëshirueshme të kesh "dele të zeza" në shkollë, familje, shoqëri? Pse?

Përfundimi

Kur jemi gjithmonë dakord me të tjerët, grupin apo shumicën, mund të lindë një problem nëse shumica e ka gabim. Në situatat kur dikujt i shkelen të drejtat ose dikush vepron në kundërshtim me ligjin dhe askush nuk reagon, hesht dhe rrjedhimisht duke rënë dakord me të tjerët, shumica nga njëra anë mbështet aktin e shkeljes së të drejtave apo ligjit dhe ana tjetër e inkurajon atë të bëhet praktikë.

Ata që shpallen "dele të zeza" në mjedise dhe rrethana të caktuara janë më se të dëshirueshëm, sepse dinë të përfaqësojnë një zë arsyeje me qëndrimin e tyre kritik ndaj gjërave. Mund të jetë problem vetëm kur mosmarrëveshja me të tjerët shprehet në mënyrë shkatërruese ndaj të tjerëve ose ndaj vetes.

Aktiviteti përfundimtar

Sugjerim: Ndiqni udhëheqësin apo liderin

Reflektimi

1. Çfarë bëmë sot?
2. Si u ndjetë?
3. Çfarë mësuam?
4. Si mund ta përdorim atë që kemi mësuar në jetën tonë të përditshme?